

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Circumstantiæ Quomodo

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

In commu-
nicas in pec-
cato absque
Confessione.

peccato mortali sine pravia Confessione, quamvis probabiliter videatur committere duo peccata, unum impoenitentiae, contra praeceptum confitendi ante Communionem, & aliud sacrilegii, contra dignam susceptionem Eucharistiae; probabilius tamen est committere tantum unum contra dignam susceptionem Sacramenti: Nam praeceptum Confessionis praviae ordinatur in hunc finem; & ubi unum est propter aliud, ibi est tantum unum. Ita Fay, in *Addit. ad 3. part. quast. 4. artic. 3. disp. un. c. nel.* Ibid. initio. & part. 2. tr. 14. ref. 24. §. Nota etiam. Ob eandem rationem, Sacerdos indignè celebrans non committit tria peccata, indignè consecrando, offerendo, & communicando: quia oblatio, & consecratio sunt propter Communionem. Ita Azorius part. 1. lib. 10. cap. 31. qu. 11. part. 2. tr. 14. ref. 24.

Item Sacer-
dos, qui in
digne offert.
Consecrat.
Et commu-
nicat.

Vel celebrat
cum peccato
mortali, &
excommu-
nicatione
annexa.

91. Item Sacerdos, celebrans cum excommunicatione majori, non committit duo peccata scilicet ratione peccati mortalis, & censuræ; quia utrumque prohibet Communionem incuit ejusdem virtutis, pimum Religionis Religionem enim respicit lex divina, dum prohibet communicare in peccato, & Religionem Ecclesiasticam, dum prohibet communicare cum excommunicatione. Itaque non oportet utrumque in Confessione aperire. Ita Vasquez in 3. par. tom. 2. disp. 106. cap. 1. numer. 6. contra Mofesium tom. 1. tr. 3. cap. 8. n. 88. part. 2. tract. 14. resolutione 22. & p. 5. r. 13. ref. 62.

Ex tentatio-
ne cuius non
obstat cum
armis ora-
tionis.

92. Qui vexatur magna, & notabili tentatione carnis, tenetur orare, & Deo auxilium petere. At si succumbit, non peccat dupliciter, nec tenetur explicare circumstantiam orationis omisissæ. Vide V. Orare, n. 3.

CIRCUMSTANTIA

Cur.

Qui furatur
ob fornicationem,
est

93. Circumstantia finis mali, habentis diversam malitiam ab objecto actus, explicari debet in confes-

sione, quia addit actui novam malitiam. Itaque qui furatur propter fornicandum; non solum tenetur confiteri furum, sed etiam circumstantiam pravi finis. Ceterum non oportet, quod circumstantia finis explicetur ut finis, sed explicari potest ut distinctum peccatum; unde in calu proposito sufficit dicere: *Furatus sum, & mox: Habui intentionem fornicandi*, absque eo, quod explicetur ordo unius ad aliud. Quia in tali ordine non est maior malitia, quam sit in furto, & fornicatione scorsim. Ita Angelus v. Interrogatio, §. 6. contra Sylvestrum 2. Confessio. 1. quast. 10. parte 1. tractat. 7. resolutione 23. Adde cum Coninch de Sacram. disput. 7. dub. 4. num. 24. quod si finis continet malitiam solum venialem, non est necessario aperienda, ut si quis confiteretur propter inanem gloriam, &c. Ibid. §. Nota etiam est.

fur, & for-
nicarius
Et ideo utrius-
que confiteri
tenetur.

Sed non cum
ordine inter-
se.
Circumstan-
tia finis veni-
aliter malis non est ne-
cessario a-
perienda.

94. Quod si finis nullam habet malitiam, præter malitiam objecti, nullo pacto est explicandus. Et sic qui omittet Sacrum propter studium, satisfaceret dicendo: *Omissæ Sacrum*: Quia studium non habet aliam malitiam ab ipsa omissione. Ita Vasquez in parte 2. disput. 93. cap. 3. contra Zumel in parte 2. quast. 71. art. 5. disputatione 4. Ibid. §. Nota secundo, & ref. 62.

Et multo
minus, si nul-
lam habet
malitiam.

CIRCUMSTANTIA

Quomodo.

95. Modus explicandus est in Confessione, quando continet peculiarem malitiam, & deformitatem. Unde non est explicandus modus in copula, puta, si stando, sedendo, &c. quis fornicasset, quia hic modus est accidentalis, & non addit novam malitiam, dum servatur vas legitimum, & abest periculum seminis effundendi. Quod etiam dicemus de conjugatis. v. Copula.

Modus item
peccandi non
est explican-
dus si non
addit mali-
tiam.
Et sic in co-
pula non
oportet ex-
plicare an
sedendo,
stando &c.
Neque si ad-
hibeantur
modi nimis
rudes, & ex-
traordinarii

97. Rursus non tenetur fornicarius explicare, si in fornicando utatur modis nimis, & extraordinariè impudicis, nisi specimen mutet, ut si ver, gr. inciperet actum

actum sodomiticum, & postea consummaret in vase naturali. Sed Faber de peccatis in 4. dist. 17. q. un. disp. 24. c. 2. n. 34. tenet explicandum esse, etiam si speciem non mutent. part. 5. to. 14. resol. 56. §. Quaro octavo. Item qui se polluit cubans super hominem, vel mulierem, satis est, quod dicat: *Tactu alterius me pollui.* Ita quidam apud Llamas, part. 3. cap. 8. §. 1. contra ipsum. part. 1. tr. 7. ref. 52.

At in sodomia explicanda dicitur quod quis agens fuerit, vel patiens. Multi ne sciant.

98. In sodomia, ait Leone, part. 1. re. collect. 9. n. 216. & 218. non esse necessarium explicare, an quis agens fuerit, vel patiens: quia hæc peccata sunt ejusdem speciei, quamvis illud agens sit gravior, & majori supplicio dignum. Quam opinionem non audeo reprobare Baucius, prax. Confess. fol. 334. n. 45. eamque viris doctis placuisse testatur. Itaque, qui haberet verecundiam confitendi se fuisse patientem, dicere posset. *Exercui toties actum Sodomiticum par. 3. tr. 4. ref. 159. & par. 5. tr. 14. ref. 56. §. Quaro secundo, & par. 7. t. 10. ref. 8.*

Explicari etiam debet circumstantia scandalii distinguendo intentionem, numerum personarum, & speciem peccatorum.

99. Explicandum item est, an quis peccaverit coram aliis; unde illi scandalum passi sint; & tunc aperiendus est numerus personarum, & species peccatorum, ad quæ alii inducti sunt. Explicandum item est, an alterius ruina sit formaliter voluta: an verò solum interpretati- ve, & ip. causa. Ita Mendoza in 2. 2. disp. 173. sect. 8. §. 61. par. 3. tr. 4. resol. 114. §. Sed difficultas, & par. 5. tr. 7. ref. 2. & 3. §. Notandum.

Quod quidam peccatum non committunt omnes peccantes coram aliis. Nam quans daque excusantur.

100. Excusantur autem aliqui à distincto peccandi scandalo, coram aliis peccando; vel, quia videntes ita sunt in bono stabiles, ut nullo modo censeantur scandalum pati, vel, quia ita sunt deperditi, ut aliorum peccatum nihil illos immutet. Ita Salas in part. 2. tom. 1. tract. 7. disp. 3. sect. 4. nu. 84. Addit Sancius select. disp. 46. nu. 11. excusari ulterius, vel quia ipsi peccantes tam pravi sunt, ut ab illis de præstado exemplo nihil curetur; vel, quia videntes ita sunt ad peccandum faciles, ut non dicatur moraliter inducti à malo aliorum exemplo. p. 5. to. 3. resol. 3.

Vir autem cum femina

101. Cæterum, qui peccavit cum femina illam invitans, quamvis peccatum

scandali committat; non tamen tenetur explicare se illam invitasse: quia dicendo; *Fornicatus sum*, satis intelligitur sceminam sollicitasse: quia communiter ita contingit, Secus verò, si scemina sollicitasset virum, teneretur id explicare: quia communiter non contingit. Teneretur etiam explicare vir, si extraordinariis precibus æquivalentibus violentiæ morali sceminam induxisset. Ita Salas in part. 2. tom. 2. tract. 13. disput. 5. sect. 15. num. 133. contra Loricam in 2. 2. qu. 43. vrid. 8. sect. 3. disput. 56. nu. 6. part. 3. tract. 4. resol. 114. & part. 5. tractat. 13. resol. 5.

peccans à se invitata factus est, quod conficitur fornicationem.

At femina id explicare teneretur. Sicut, & vir, qui quasi violentier allaceret.

102. Nota hic celebrem doctrinam Vasquez apud Mæratium tom. 3. in D. Thom. disp. 27. sect. 4. nu. 8. quod scadere alteri, ut committat secum peccatum, quod ex sua natura non nisi à duobus, committi potest, non est peccatum distinctum ab eo, ad quod invitatur, & proinde seorsim explicandum. Quam sententiam ipse Mæratius putat probabilem, part. 5. citat. §. Non desinam.

Notabilis doctrina.

103. Explicanda item est circumstantia ignorantia invincibilis in ordine ad censuras; quia ab illis excusatur; sicut etiam excusatur à transgressione præcepti humani, ut videre est V. Ignorantia. In ordine tamen ad culpam non est necessarium. Ita Suarez tom. 4. disputat. 22. sect. 4. num. 14. contra Adrianum in 4. tract. de confess. quæst. 4. in 2. part. tom. 4. resol. 141. Ignorantia autem affectata, si non affectatur ad liberius vivendum, aliquando etiam minuit culpam: si verò affectetur ad liberius vivendum, secundum Palaum, tom. 1. tractat. 2. disputat. 1. punct. 16. num. 3. constituit specialem malitiam adversus voluntatem servienti Deo. Sed secundum Sanchez summ. tom. 1. lib. 1. cap. 17. in fine, aggravat solum notabiliter in eadem specie: unde in nostra sententia non esset necessarium explicanda. part. 4. tractat. 4. resol. 35. §. Nota etiam. † Hoc autem non procedit, quando ex tali ignorantia imminet periculum committendi plura peccata, quam de facto committit: nam tunc est necessarium explicanda, in quemcumque

Ignorantia non est necessario expli- canda. Nisi in ordine ad censuras, à quibus liceverat. Sed quid, si est affectata? Discordia sententia.

Certe si imminet ex illa plura peccata quam de facto committantur explicari necessaria debent.

finem affecte tur, juxta dicta superius nu. 54. Vide etiam v. Ignorantia num. 54.

*Quid ad du-
bium & con-
scientia er-
roneam?*

104. An verò explicandum sit, si quis peccatum commisit, dubius, an fuerit mortale, vel veniale, vel cum conscientia erronea, existimans illud esse mortale, cum fuerit veniale. Vide v. Conscientia num. 4. & 8.

*Non est ex-
plicandū, an
in fornicatione
quæ gestaverit
Reliquias,
vel an illas
dederit. Am-
masia ex bene-
volentia.
Secus si in
solutioem;*

105. Non est explicandum in Confessione, an in actu venereo quis gestaverit Reliquias, vel Agnum benedictum, quia non committit sacrilegium. Quod etiam procedit, si dicitur Reliquias, & dicitur Amasia ex benevolentia, & gratitudine: nam id solum esse quædam irreverentia. Secus, si darentur in solutionem: nam esset sacrilegium. Ita Filliucius, tom. 2. tractat. 30. cap. 7. num. 229. part. 1. tract. 7. resol. 18. & part. 3. tr. 4. resol. 67. §. in resol. 18.

*Debetne fur
explicare,
an furatus
sit cum peri-
culo vitæ.
Affirmat
Vasquez.*

106. Qui furatur coram Judice, vel cum manifesto periculo vitæ, secundum Vasquez in part. 2. tom. 2. quæst. 73. artic. 9. dub. 3. tenetur hanc circumstantiam confiteri, quia committit duo peccata, unum fure, aliud temeritatis. Sed placet contraria opinio Tanti in part. 2. disp. 4. quæst. 3. dub. 3. num. 72: Quia is non vult directè pœnam, sed indirectè, & ex suppositione peccati, quod per se non est peccatum part. 1. tract. 7. resol. 62.

*Sed magis
placet opinio
negans.*

CIRCUMSTANTIA

Quomodo.

*Copulata
desiderata
cum matre,
& filia non
mutat speciem nec
gradus affi-
nitatis &
consanguini-
tatis.
Nec iniuria
patris vel
consanguini-
um non est
circumstan-
tia aperienda.*

107. Cupiens habere copulam cum matre, & filia, non habet necessitatem in Confessione hanc circumstantiam aperire, cum non mutant speciem. Bordonus part. 10. tract. 1. §. resol. 13. nec gradus affinitatis & consanguinitatis differunt specie inter se. ibid. Mart. à S. Joseph, & alii, unde non est necesse hanc circumstantiam confiteri. Trullench & alii ibid. §. & hanc, sic etiam injuriam Patris, vel consanguineo inferre non est circumstantia aperienda in Confessione, cum non mutant speciem. Tamburini & alii part. 10. tractat. 14. resolutione. 165.

108. Copula inter eos, inter quos est aliquod impedimentum dirimens non semper habet peculiarem malitiam distinctam à malitia fornicationis, Sanch. part. 10. tract. 16. resol. 82. §. Sed ex his. Sic etiam dico cum Martinon, quod peccatum contrahentium cum impedimento dirimente scienter, & sponte habet triplicem malitiam. Sed contrarium docet Caspensis, & alii. ibid. §. Verum.

*Non semper
impedimen-
tum dirime
habet pecu-
liarem mali-
tiam distin-
ctam in for-
nicatione.
Contrahentes
scienter, &
sponte cum
impedimen-
to dirimente
habet tri-
plicem mali-
tiam.
Recedit vitæ
in peccato
non est aperi-
enda in
Confessione.
Uxoratus
delectans de
pictura non
tenetur con-
fiteri de hac
circumstantia.*

109. Circumstantia recidivi non est necesse constanda, sed bonum est eam explicare ad majorem humilitatem. Less. part. 10. tract. 13. resol. 40.

110. Uxoratus si delectatur de aliena muliere, vel de pictura mulieris propter pulchritudinem, non tenetur hanc circumstantiam matrimonii in Confessione aperire, Mart. à S. Joseph, & alii, part. 10. tract. 7. resolutione 61.

111. Qui vestibus Sacris indutus fornicaret, tenetur hanc circumstantiam in Confessione aperire. Marcant. part. 10. tractat. 12. resolutione. 54.

CIRCUMSTANTIA

Quando.

112. **D**icitur Aletis 3. part. quæst. 32. numer. 5. artic. 3. aperiendum esse in Confessione, num peccatum commissum sit in die festo Medina lib. cap. 9. §. 1. & alii, num peccatum carnale commissum sit in die Jovis Sancti, vel eo die, quo quis ad Confessionem accedit. Sed illud de die festo refellit Ledesma, tom. 1. de pœnitent. cap. 19 & omnes communiter Neoterici: quia in die festo prohibetur opus servile propriè corporale, non spirituale, quale dicitur peccatum metaphoricè. Circumstantia etiam Jovis Sancti, & diei Confessionis est tantum aggravans, & ideo non est necessariò explicanda. Ita Henriquez lib. 5. cap. 5. num. 6. part. 1. tr. 7. resol. 32.

*Non est necesse expli-
care, an pec-
carum sit
commissum
in die festo,
in Hebdomada
sacra.
In die Confessionis
vel Communio-
nis.*

113. Non tenetur pœnitens explicare, an crimen sit aliàs Confessus, vel non, nisi ob aliquam circumstantiam mutantem speciem, aut constituentem hominem in pro-

*Nec an sit
commissum
post ultimam
Confessionem.*